

Statenmededeling

Onderwerp

Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

1. De vastgestelde Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023.
2. Het voorstel om de restant bestuursakkoordmiddelen voor Energie beschikbaar te stellen bij Burap 1-2021 en tevens een beroep te doen op de knelpuntenbuffer voor het verlengen van de huidige tijdelijke capaciteit (20 fte voor 2022 en 2023).
3. Het voorstel om de Provinciale Staten Commissie Sturen en Verantwoorden te betrekken bij de KPI's in de sturings- & verantwoordingscyclus (S&V-cyclus).
4. Onze provinciale rolinvulling in de volgende fase van de Brabantse Regionale Energie Strategieën (RES'en).
5. De inzet op het verduurzamen van de gebouwde omgeving (waaronder energiebesparing en isolatie) via de Corona herstelaanpak.

Aanleiding

In het [Bestuursakkoord 2020-2023 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant'](#) is de volgende opdracht opgenomen: "Wij beoordelen het uitvoeringsprogramma Energie opnieuw en passen dit waar nodig binnen de kaders van de vastgestelde Energieagenda 2030 aan. De doelstelling blijft daarbij onveranderd." Conform deze opdracht hebben Gedeputeerde Staten het [Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023](#) herijkt. De doelstellingen uit de [Energieagenda 2019-2030](#)¹ (op basis van de [Brabantse Omgevingsvisie](#)) zijn daarbij onveranderd gebleven.

¹ Voor de Energieagenda 2019-2030 geldt dat deze, conform 'Koers 2030', de status heeft gekregen van beleidskader. Aangezien de Energieagenda reeds in 2018 is vastgesteld onder de naam Energieagenda, blijven we om verwarring en onduidelijkheid te voorkomen de naam Energieagenda hanteren. De Energieagenda 2019-2030 is dus het beleidskader voor het provinciaal energiebeleid.

De herijking heeft geresulteerd in de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023² (zie bijlage), die op 9 februari 2021 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Hiermee is tevens het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 ingetrokken.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

Bevoegdheid

Provinciale Staten hebben conform hun kaderstellende bevoegdheid de Brabantse Omgevingsvisie en de Energieagenda 2019-2030 vastgesteld. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd Uitvoeringsagenda's vast te stellen. Voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 zijn door Provinciale Staten reeds middelen ter beschikking gesteld. Deze middelen worden nu aangewend voor de uitvoering van de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023. Daarbovenop komen we bij Burap 1-2021 met een voorstel om de restant bestuursakkoordmiddelen voor Energie beschikbaar te stellen en tevens een beroep te doen op de knelpuntenbuffer voor het verlengen van de huidige tijdelijke capaciteit (20 fte voor 2022 en 2023) (zie kernboodschap 2).

Kernboodschap

1. In de Uitvoeringsagenda 2021-2023 zetten we andere en nieuwe accenten in de uitvoering.

We bouwen in de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 voort op het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 en slaan geen fundamenteel andere koers in. Het gaat immers om een herijking en niet om een geheel nieuwe Uitvoeringsagenda. De Uitvoeringsagenda zal dan ook de nodige herkenning geven, al zijn de accenten en de wijze waarop we iets willen bereiken anders. De kaders (de [Brabantse Omgevingsvisie](#) en de [Energieagenda 2019-2030](#)), doelstellingen en eerdere afspraken (zoals het Klimaatakkoord en de RES'en) staan en daar tornen we niet aan. We zetten een aantal andere en nieuwe accenten in de uitvoering. Accenten die passen bij het Bestuursakkoord, bij nieuwe vraagstukken en ontwikkelingen op energiegebied en bij de gewijzigde beschikbare middelen voor ons provinciaal energiebeleid.³

We streven naar een energietransitie waarin we weloverwogen, stapsgewijs, financieel verantwoord, en met name aan de hand van technische vooruitgang en innovatie onze doelen bereiken. Een energietransitie bovendien waarin we alle opties voor onze toekomstige energiemix openhouden (inzet van kernenergie⁴ is welkom, import van duurzame energie uit wind- en zonrijke gebieden is in de toekomst mogelijk kansrijk en we stellen in deze agenda voor provinciaal beleid op het gebied van waterstof te formuleren) en waarin leveringszekerheid, draagvlak, draagkracht en het benutten van de economische

² Conform 'Koers 2030' spreken we over Uitvoeringsagenda's in plaats van Uitvoeringsprogramma's. De status van het beleidsdocument blijft hetzelfde.

³ Met het Bestuursakkoord 2020-2023 zijn de beschikbaar gestelde provinciale programmamiddelen voor de energietransitie teruggebracht van circa € 34 miljoen naar circa € 23 miljoen. Anderzijds bieden Europese en nationale fondsen de komende jaren grote kansen om middelen in te zetten voor de Brabantse energietransitie.

⁴ Zie ook de [Statenmededeling](#) over de verkenning naar de mogelijkheden van kernenergie en thorium in Brabant en het kopje 'vervolg' op pagina 9 van deze Statenmededeling.

kansen cruciaal zijn. Die economische kansen zijn er voor een innovatieve en hightech regio als Noord-Brabant volop. Ontwikkeling, toepassing en uitrol van Brabantse energie-innovaties zorgen voor inkomsten en banen van vandaag en morgen. Hierbij gaat het ons niet alleen om de creatie van nieuwe verdienmodellen, maar ook om het haalbaar en betaalbaar maken van duurzame energie voor elke Brabander. Samen met het programma Economie, Kennis en Talentontwikkeling zetten we hier stevig op in via de, in het [Beleidskader Economie](#), geïntroduceerde innovatie-coalitie energieconversie- en opslag.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

In de Uitvoeringsagenda zetten we een groter accent dan voorheen op de transitie van het bredere energiesysteem. Binnen meerdere transitiepaden komt dit element terug. Voorbeelden zijn de energiesysteemstudie, Energiek Brabant (dat ten aanzien van de elektriciteitsinfra voorsorteert op realisatie van de grootschalige energieopwek vanuit de RES'en), de warmtetransitie, het Amergebied Geertruidenberg als energiehubs, de clusterenergiestrategieën (CES'en) en de transitie van energie-intensieve industrie/werklocaties.

Het toekomstige energiesysteem (opwek, opslag en transport van energie) moet een plek krijgen in een omgeving waarin iedere plek al één of meerdere functies heeft. Eén van de belangrijkste taken van de provincie is zorgdragen voor een goede ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke inrichting van Brabant. Zorgvuldig ruimtegebruik is daarbij, conform de Brabantse Omgevingsvisie, een van onze leidende principes. Zorgvuldig ruimtegebruik speelt onder andere een rol bij de ontwikkeling van zonneparken. Hiervoor is in de Interim Omgevingsverordening een regeling voor zonneparken in het landelijk gebied opgenomen, met als onderdeel daarvan een zonneladder. Wij hebben uw Staten reeds via [een Statenmededeling](#) geïnformeerd dat wij naar aanleiding van [Motie 234a 'Voorrang voor zon op dak'](#) voorstellen om in de ontwerp Omgevingsverordening de verschillende stappen uit de zonneladder in de regeling 'Zonneparken in landelijk gebied' op te nemen (in plaats van in de toelichting). Naar verwachting wordt de ontwerp Omgevingsverordening in maart vastgesteld.

De energietransitie slaagt alleen als die breed gedragen wordt. Wat draagvlak betreft onderscheiden we generiek draagvlak voor de totale energietransitie en specifiek draagvlak voor concrete maatregelen. Draagvlak voor maatregelen in het kader van de energietransitie is niet vanzelfsprekend. Daarom vinden we het belangrijk om initiatieven vanuit de samenleving te stimuleren, die geven immers de meeste kans op draagvlak. Door initiatieven vanuit de Brabantse samenleving te stimuleren en voorwaarden te scheppen waarbinnen iedereen die mee wil doen, mee kan doen, kan een voedingsbodem worden gecreëerd waarin draagvlak kan ontstaan. Draagvlak is essentieel voor een succesvolle energietransitie. In paragraaf 2.2 in de Uitvoeringsagenda ('mobiliseren van de samenleving voor de energietransitie') gaan we hier nader op in. In het Bestuursakkoord staat dat de opgave 'Samenleving' een integraal onderdeel uit

gaat maken van onze beleidsprogramma's. Met de inzet op draagvlak, draagkracht en sociale innovatie in de energietransitie geven we daar in deze Uitvoeringsagenda invulling aan. Daarnaast is het Brabant Outcomes Fund (BOF) een voorbeeld van concreet instrument waarmee we hier – samen met andere portefeuilles – invulling aan willen geven.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

Het feit dat we als provincie initiatieven van onderop stimuleren laat onverlet dat we ook onze eigen provinciale energiedoelstellingen hebben ten aanzien van duurzame energie (50% van de energie is opgewekt uit duurzame bronnen in 2030) en CO₂-reductie (in 2030 50% reductie van de CO₂-uitstoot ten opzichte van de uitstoot in 1990). Om die doelstellingen te behalen is het plaatsen van windturbines op Brabants grondgebied noodzakelijk. Zon op dak is daarvoor onvoldoende en bovendien zijn de netwerkkosten (en daarmee maatschappelijke kosten) van zon drie keer zo hoog als die van wind. We zullen dus moeten zoeken naar een goede combinatie, passend bij draagvlak, ruimtelijke mogelijkheden en de benutting van schaarse ruimte. Bovendien zijn zonne-energie en windenergie communicerende vaten: wanneer de mogelijkheden voor de opwek van zonne-energie worden beperkt, neemt de noodzaak voor windenergie toe (en vice versa). Bij kernboodschap vier gaan we nader in op onze provinciale rol bij de realisatie van dergelijke grootschalige energieprojecten.

- 2. Voor de uitvoering van de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 zijn reeds middelen beschikbaar. Daarbovenop komen we bij Burap 1-2021 met een voorstel om de restant bestuursakkoordmiddelen te ramen in 2021-2023 en tevens een beroep te doen op de knelpuntenbuffer voor het verlengen van de huidige tijdelijke capaciteit (20 fte voor 2022 en 2023).*

In het Bestuursakkoord 2020-2023 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant' is voor het begrotingsprogramma Energie € 23 mln. aan bestuursakkoordmiddelen gealloceerd. € 18 mln. hiervan is door uw Staten reeds middels een [Begrotingswijziging](#) bij het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 beschikbaar gesteld, waarbij we hebben aangegeven dat een voorstel voor het restant middels Burap's aan PS zal worden voorgelegd. Dit conform de principes van realistisch ramen. Van de resterende €5 mln. in de stelpost is bij Bestuursrapportage I 2020 €560.000 benut voor de dekking van 5 fte in 2020, zodat nog circa €4,44 mln. resteert in de stelpost. Wij bouwen met de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 voort op het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 en gebruiken voor de uitvoering de reeds beschikbaar gestelde middelen.

Daarbovenop komen we bij Burap 1-2021 met een voorstel om de restant bestuursakkoordmiddelen voor Energie beschikbaar te stellen voor zowel extra capaciteit van 6 fte als budget ten behoeve van extra inzet voor onder andere Energiek Brabant, Corona herstelplan, uitvoering RES en EU-cofinanciering in 2021, 2022 en 2023. In onderstaande tabel zijn indicatief de ramingen en fte's opgenomen voor de totale BA-middelen van €23 mln. Dit is inclusief de inzet

van de restant bestuursakkoordmiddelen. Een eerste inschatting van de mogelijk te koppelen programmamiddelen van Energie als EU-cofinanciering bedraagt € 0,75 mln. per jaar en zijn onderdeel van onderstaande ramingen.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

(bedragen x1000)

Transitiepaden	Onderwerp	2021	2022	2023	Totaal	Fte's
Elektriciteit	Grootschalige opwek, Energiek Brabant / Elektriciteitsnetwerk, Laadinfrastructuur, Energiesysteem van de toekomst	€1.250	€1.025	€1.025	€3.300	12 fte
Industrie	Energiebesparing, Gebiedsgerichte verduurzaming, Verduurzaming bedrijventerreinen, Uitwisseling van restwarmte en opgewekte energie, Kennisdeling	€450	€585	€660	€1.695	4 fte
		Plus 1 fte in 2021 uit programma stikstof				
Gebouwde omgeving	Warmtetransitie, Particuliere woningvoorraad, Maatschappelijk vastgoed, Provinciaal vastgoed en Coronaherstelaanpak	€1.785	€2.385	€1.885	€6.055	6 fte
Mobiliteit	Stimuleren zero-emissie vervoer over de weg (Openbaar Vervoer, MaaS en werkgeversaanpak, Wegtransport, Eigen wagenpark; Hubs: mobiliteits- en bouwhubs/ knooppunten, Creëren positieve energiebalans van het provinciale areaal), Stimuleren zero emissie lucht- en scheepvaart	Budget en capaciteit uit Programma Mobiliteit				
Landbouw	Stimuleren van energieopslag bij agrarische bedrijven, Verduurzaming van de glastuinbouw	Budget en capaciteit uit Programma Landbouw				
Dwarsdoorsnijdende thema's	Sociale innovatie (o.a. samen met Brabant Geeft Energie en Enpuls), Technische innovatie (o.a. innovatiecoalitie samen met programma Economie), Regionale Energie Strategieën (proces), Monitoring, Arbeidsmarkt & scholing, Digitalisering, Communicatie en programmasturing	€2.428	€2.828	€2.678	€7.934	13 fte
Totaal		€5.913	€6.823	€6.248	€18,984 Mln.	35fte (+1)*
(+)					Reeds besteed in 2020	2 mln.
(+)					Voorstel om 6 fte te dekken uit restant BA middelen	2,016 mln.
Totale inzet BA middelen					23 mln.	

* De +1 fte in 2021 wordt gefinancierd vanuit Programma Aanpak Stikstof.

Personele capaciteit uit knelpuntenbuffer

Een groot deel van de capaciteit van het programma Energie is tijdelijk gefinancierd. Bovenop de beschikbare (structurele) capaciteit van 9 fte (t/m 2030) is in 2020 en 2021 20 fte incidenteel beschikbaar gesteld. Om de uitvoering te kunnen voortzetten richting 2030, is duurzame verlenging van tenminste de huidige 20 fte aan tijdelijke capaciteit noodzakelijk. Bij de Begroting 2021 is deze personele capaciteit voor 2021 geregeld uit de Knelpuntenbuffer. Tevens is in het betreffende Statenvoorstel aangekondigd dat we hier voor de jaren na 2021 ook een beroep op doen. Om de ambities uit de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 te realiseren is het namelijk niet mogelijk om binnen de beschikbare middelen ook de kosten van de te verlengen huidige tijdelijke capaciteit (20 fte voor 2022 en 2023 á 4,48 mln.) af te dekken (zie bovenstaande tabel). Voor de noodzakelijke capaciteit zullen wij daarom ook voor de jaren 2022 en 2023 een beroep op de knelpuntenbuffer doen. Hiertoe zullen we na vaststelling van deze Uitvoeringsagenda een voorstel doen bij Burap 2021-I.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

3. Op basis van de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 stellen we de Commissie Sturen en Verantwoorden voor om te reflecteren op de KPI's in de sturings- & verantwoordingscyclus (S&V-cyclus).

Bij Bestuursrapportage 2020-II is aangekondigd dat naar aanleiding van (de herijking van het Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 op basis van) het nieuwe Bestuursakkoord (deels) aanpassing nodig zou kunnen zijn van beleidsprestaties en indicatoren (KPI's) die reeds zijn opgenomen in de S&V-cyclus. Uw Commissie sturen en verantwoorden heeft in het kader van de Begroting 2021 aangegeven graag betrokken te worden bij het formuleren van adequate KPI's. Wij gaan op basis van de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 met de Commissie Sturen en Verantwoorden in gesprek over ons voorstel ten aanzien van de in de S&V-cyclus op te nemen KPI's (zie bijlage). Eventuele aanpassingen worden vervolgens, conform het voorstel in de [memo 'Indicatoren in de Begroting 2021'](#), uiterlijk via Bestuursrapportage 2021-II geëffectueerd. Uw commissie ontvangt hiervoor, conform afspraak 3 in de memo, in afstemming met uw Statengriffie een procesvoorstel.

4. We maken samen met de Brabantse RES-regio's duidelijke afspraken om de realisatie van de RES 1.0 te borgen.

In het Bestuursakkoord staat de opdracht beschreven dat we afhankelijk van de uitvoeringsplannen van de RES'en en het draagvlak dat daarvoor bij gemeenteraden en in de samenleving bestaat, wij onze rol in de volgende fase van de RES'en bepalen. Deze volgende fase betreft de fase na vaststelling van de RES'en 1.0. We onderscheiden hierbij onze rol in het RES-proces zelf en onze rol in de uitvoering (de vertaling van de RES'en 1.0 naar concrete energieprojecten (elektriciteit en warmte)).

Wat onze procesrol betreft blijven we, op basis van het ondertekenen van het Klimaatakkoord⁵, een gelijkwaardig partner in het RES-proces. We continueren onze rolinvulling, waarbij onze inzet gericht is op het bevorderen van samenwerking en samenhang tussen de vier Brabantse RES-regio's en RES'en. Vanuit onze bovenregionale positie agenderen we het belang van Brabant als geheel bij de complexe afwegingen en keuzes die regionaal gemaakt dienen te worden. We nemen hierbij een actieve houding aan en zijn bereid, indien nodig, een rol als bemiddelaar/ gespreksfacilitator te vervullen. Wanneer zich moeilijkheden voordoen, bijvoorbeeld op het gebied van draagvlak, dan bekijken we als provincie of we kunnen bijdragen aan het vinden van een oplossing.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

Na vaststelling van de RES 1.0 krijgen we als provincie tevens een rol in de uitvoering (de vertaling van de RES 1.0 naar concrete grootschalige energieprojecten). De uitvoering ligt (cf. de uitgangspunten in de Omgevingsvisie) primair bij de gemeenten, maar wij zijn bereid gemeenten waar nodig en passend te ondersteunen. In beginsel nemen wij daarbij de uitvoering niet over, tenzij de wetgever ons daartoe verplicht. Echter, om onze provinciale doelstellingen te behalen kan het in voorkomende gevallen nodig zijn om als provincie zelf de uitvoerende rol te nemen. We zijn onder voorwaarden bereid dat te doen. Hiervoor is een spelregelkader of governance noodzakelijk, waarin we afspraken maken over wie, in welke situatie, waarover gaat. En tevens willen we op voorhand vastleggen onder welke voorwaarden de provincie bevoegdheden kan overnemen en welke verantwoordelijkheden dan worden overgenomen. Dit 'spelregelkader' leggen we op korte termijn ter besluitvorming aan uw Staten voor.

De benodigde capaciteit voor onze rol in de uitvoering van de RES'en regelen we middels een begrotingswijziging bij Burap 1-2021 (zie kernboodschap 2). Wanneer we als provincie zelf projecten à la Windenergie A16 gaan uitvoeren dan vergt dat een voorfinanciering (van gemiddeld € 1,5 miljoen) die we na afloop verhalen op de initiatiefnemer. Indien dit in een bepaalde cyclus plaatsvindt kan het terugontvangen bedrag van het ene project weer worden gebruikt als voorinvestering voor het volgende project. Mocht onze rol in de uitvoering nog toenemen ten gevolge van de gezamenlijke afspraken (het spelregelkader) die we met de regio's gaan maken, dan komen we bij uw Staten terug om de benodigde formatie en/of middelen te vragen.

⁵ Op 24 september 2019 hebben Provinciale Staten ingestemd met de integrale set van afspraken uit het Klimaatakkoord die de bevoegdheden van de provincie Noord-Brabant raken, voor zover deze afspraken betrekking hebben op de opgaven in Noord-Brabant:
<https://www.brabant.nl/search/zoeksis/4604141/download?qvi=1221405>

5. *Via de Corona herstelaanpak dragen we bij aan het opschalen van de verduurzaming van de gebouwde omgeving (waaronder energiebesparing en isolatie).*

Naast de hiervoor geschetste ontwikkelingen op energiegebied is ook de Coronapandemie een factor die leidt tot het verder richten van onze inzet. Vanuit de Uitvoeringsagenda Energie, onderdeel Gebouwde Omgeving, dragen we bij aan de Brabantse Corona herstelaanpak. Deze herstelaanpak bestaat uit een multidisciplinaire samenwerking van provincie, de BOM en de twaalf grootste Brabantse gemeenten (B5 en M7). De herstelaanpak richt zich, met behulp van aanvullende (Europese) middelen, op het stimuleren van projecten die bijdragen aan het minimaliseren van de urgente negatieve impact als gevolg van het coronavirus, en tegelijkertijd aan het realiseren van een positieve impact door (middel)lange termijn structuurversterking te versnellen. Voor de financiering van de projecten wordt ingezet op Europese middelen voor coronaherstel, zoals REACT EU en de nieuwe Recovery and Resilience Facility (RRF). Zie voor achtergronden ook [de Statenmededeling Update Corona herstelaanpak Provincie Noord-Brabant](#).

Vanuit de Uitvoeringsagenda Energie werken we mee aan de uitwerking en realisatie van twee van de vijf samengestelde projecten die onderdeel uitmaken van de eerste tranche. Het gaat om projecten die bijdragen aan het opschalen van de verduurzaming van de gebouwde omgeving. De gebouwde omgeving is het kloppend hart van onze maatschappij: de plek waar we wonen, werken, recreëren en welzijn en (brede) welvaart ervaren. Inzetten op verduurzaming draagt niet alleen bij aan de versnellingsopgave rond duurzaamheid en circulariteit, maar evenzeer aan het woon-, leer- en werkklimaat en de gezondheid van de Brabanders, en aan de Brabantse concurrentiepositie.

We zetten hierop in door via de Corona herstel aanpak gezamenlijk schaal te maken bij de verduurzaming van particulier en maatschappelijk vastgoed en door scholen versneld te verduurzamen en ventileren. Het treffen van zogenoemde no-regret maatregelen, zoals isolatie van woningen, maakt hier een belangrijk onderdeel van uit. Om dit te realiseren wordt ingezet op de bundeling van diverse financiële fondsen en middelen (zoals EU REACT en RFF). Hiermee geven we invulling aan de oproep van Provinciale Staten in de motie [M226 'Zet vol in op gebruik Europese Fondsen voor isolatie'](#). Uw Staten worden separaat over de voortgang van de Corona herstelaanpak geïnformeerd.

Zoals onze aanpak voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving laat zien, draagt de energietransitie bij aan de gezondheid van Brabanders. Zo is het in een goed geïsoleerd en geventileerd gebouw gezonder en comfortabeler wonen en verblijven. Daarnaast draagt de algehele inzet op het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en daarmee aan een gezondere binnen- en buitenlucht.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

Consequenties

1. De energietransitie is een gedeelde maatschappelijke opgave met vele afhankelijkheden; de provincie kan het niet alleen.

In aansluiting op Rijksbeleid, onze Brabantse Omgevingsvisie en de Energieagenda 2019-2030 streven we ernaar dat onze energie in 2030 voor minstens 50% duurzaam wordt opgewekt en dat de uitstoot van broeikasgassen in Brabant met minstens 50% is gereduceerd ten opzichte van de uitstoot in 1990.⁶ De hiervoor benodigde energietransitie is een grote en complexe opgave, zowel technisch als maatschappelijk. Bovendien is realisatie van doelen afhankelijk van vele randvoorwaarden, zoals netcapaciteit en financieringsinstrumentarium. In dit verband hebben we de Rijksoverheid bij de bestuurlijke opvatting ten aanzien van de concept RES'en, mede namens de vier RES-regio's, [een brief](#) gestuurd met daarin benoemd de benodigde randvoorwaarden om de RES-ambities te kunnen waarmaken.⁷

De provincie is slechts een van de vele noodzakelijke spelers in een (inmiddels grotendeels marktgedreven) transitie en bovendien een speler met beperkte sturende mogelijkheden. We hebben weinig wettelijke bevoegdheden op het gebied van de energietransitie, het grootste gedeelte van de opgave dient gerealiseerd te worden door andere partijen dan de provincie. De verantwoordelijkheid voor het slagen van de doelstellingen ligt daarmee ook grotendeels bij andere overheden (gemeenten en Rijk), bedrijven en particulieren. Mede daarom is focus op samenwerking en rolneming belangrijk. Tegelijkertijd zijn we als provincie een partner die wel degelijk significante maatschappelijke meerwaarde (impact) kan creëren. Onze positie biedt speelruimte om de provinciale rol, vanuit (boven)regionaal (ruimtelijk) overzicht en regionaal handelingsperspectief, slim en complementair in te vullen ten opzichte van gemeenten en het Rijk.⁸

2. De energietransitie vraagt om een adaptieve aanpak.

Een complexe en sterk in beweging zijnde opgave als de energietransitie vraagt om een adaptieve aanpak: een aanpak waarin we ons aan de voorkant niet exact vastpinnen op de manier waarop we iets willen realiseren, maar een aanpak die ruimte biedt om in te spelen op gewijzigde omstandigheden, de laatste ontwikkelingen en draagvlak. Deze Uitvoeringsagenda geeft richting aan onze inzet, maar is uitdrukkelijk geen blauwdruk: bewust is niet iedere activiteit

⁶ In de Energieagenda 2019-2030 en daarmee in de Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 richten we ons op 50% reductie van 'energiegerelateerde CO₂-uitstoot' (zie ook consequentie 3)

⁷ In de betreffende brief gaan we in op de benodigde randvoorwaarden ten aanzien van de onderwerpen financiering, externe veiligheid, netcapaciteit, laagvlieggebieden in relatie tot windturbines, zon op dak bij bedrijfspaden en financieel haalbare businesscases voor warmteprojecten. Zie ook:

<https://www.brabant.nl/search/zoeksis/4699415/download?qvi=1558861>

⁸ Zie ook BrabantAdvies 'Energietransitie: positionering en rollen van de provincie Noord-Brabant' https://www.brabantadvies.com/wp-content/uploads/2019/05/Advies-Energietransitie-BrabantAdvies_def.pdf In de [Statenmededeling](#) bij het vorige Uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023 beschrijven we de wijze waarop we de zes adviezen van BrabantAdvies hebben verwerkt. Met deze herijking is hier op hoofdlijnen geen verandering in aangebracht.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

tot op de komma nauwkeurig uitgeschreven. Hierdoor kan de uitvoering van de activiteiten worden ingevuld op een manier die past bij de betreffende situatie en kunnen activiteiten worden bijgesteld wanneer de omstandigheden daar om vragen. Daarbij passen we fasering toe: niet alle activiteiten in de Uitvoeringsagenda gaan tegelijkertijd van start. Dit omdat we de beschikbare capaciteit efficiënt in willen zetten en/of omdat we aansluiten bij wat er om ons heen gebeurt (of niet gebeurt).

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

De Uitvoeringsagenda beschrijft datgene wat de provincie belangrijk vindt om de komende jaren samen met onze partners op te pakken. Dit vraagt in de uitwerking om nauwe afstemming met de buitenwereld en open ogen en oren om goed te kunnen anticiperen op dat wat in de buitenwereld gebeurt. In onze maatregelen zoeken we dan ook voortdurend de samenwerking op met relevante partners zoals medeoverheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, bedrijven en burgers. We nodigen onze partners uit om aan te haken, ons uit te dagen en samen vorm te geven aan de Brabantse energietransitie.

3. De Uitvoeringsagenda richt zich qua CO₂-uitstoot enkel op de uitstoot die aan energieproductie en -verbruik gerelateerd is.

De CO₂-doelen uit de Energieagenda beperken zich tot de 'aan energie gerelateerde CO₂-uitstoot'. Dit in tegenstelling tot de doelen voor reductie van broeikasgasemissies in de Brabantse Omgevingsvisie, de Klimaatwet en het Klimaatakkoord, die de uitstoot van alle broeikasgassen omvatten. Het reduceren van 'niet aan energie gerelateerde' CO₂-uitstoot' en de uitstoot van andere broeikasgassen valt buiten de scope van de Energieagenda en daarmee ook buiten deze Uitvoeringsagenda. Het gaat dan onder andere om de broeikasgassen methaan en lachgas en om de uitstoot van landgebruik. Ter illustratie: de 'niet-energiegerelateerde uitstoot' in Noord-Brabant bedraagt in het referentiejaar 2016 indicatief 5,4 Megaton CO₂-equivalenten van de in totaal 26,4 uitgestoten Megaton CO₂ (zie de Energieagenda). Een deel van de CO₂-opgave dient dan ook geadresseerd te worden binnen andere provinciale programma's, zoals het programma Landbouw en Voedsel.

Europese en internationale zaken

Als provincie leveren we, via het realiseren van onze energiedoelstellingen, een bijdrage aan de in Europees en internationaal verband afgesproken energie- en CO₂-reductie- doelstellingen. Diverse thema's in deze Uitvoeringsagenda kennen bovendien een internationale dimensie, in het bijzonder het dwarsdoorsnijdende thema technische innovatie.

Er zijn diverse Europese subsidie- en investeringsprogramma's waar Brabantse programma's en projecten op het gebied van de energietransitie gebruik van kunnen maken. Nationale/regionale cofinanciering geldt hierbij vaak als randvoorwaarde. We streven naar zo veel mogelijk koppeling van provinciale middelen aan Europese middelen. Zo kunnen we een multipliereffect bereiken:

een veelvoud aan impact met dezelfde provinciale middelen. Een eerste inschatting van de mogelijk te koppelen programmamiddelen van Energie bedraagt € 0,75 mln. per jaar.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

Voorbeelden van Europese subsidie- en investeringsprogramma's zijn OPZuid, Interreg, EFRO en nieuwe fondsen in het kader van de European Green Deal zoals het JTF. Wat het JTF betreft is er reeds 58,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor West-Brabant. Samen met het Rijk en de regio werken we aan projecten om hier invulling aan te geven. Met de middelen kunnen grote slagen worden gemaakt rondom Moerdijk en de transitie van het haven industrieel complex naar nieuwe groene verdienmodellen.

Daarnaast zijn er corona-herstelfondsen beschikbaar, zoals REACT-EU en de RRF. Voor de financiering van de projecten in het kader van de Corona-herstelaanpak wordt op deze middelen ingezet. Tot slot zijn er mogelijkheden tot inzet van de financieringsmiddelen uit de Europese Investeringsbank (EU) en INVEST.NL (Rijk). Deze financieringsmogelijkheden bieden kansen voor ontwikkeling, toepassing en opschaling van technologische innovaties die niet enkel de energietransitie haalbaar en betaal maken, maar tevens bijdragen aan het verdienvermogen van morgen en overmorgen. In onze aanpak voor technische innovatie, en meer in het bijzonder via de innovatie-coalitie energieconversie en-opslag, zetten we hierop in.

Communicatie

De Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023 is een nadere uitwerking van de Energieagenda 2019-2030, die tot stand gekomen is door middel van een intensief consultatieproces met stakeholders. Wij informeren onze stakeholders over deze nieuwe Uitvoeringsagenda Energie en gaan met hen in gesprek over onze inzet voor de komende jaren. We zetten onze brede mix aan kanalen en middelen in om ook overige geïnteresseerden te informeren.

In paragraaf 5.3 van de Uitvoeringsagenda beschrijven we onze brede communicatieaanpak voor de komende jaren.

Vervolg

De Uitvoeringsagenda wordt vastgesteld voor de periode 2021-2023 en bestaat daarmee drie jaar. Aan het einde van de looptijd vindt een evaluatie plaats. Uw Staten worden jaarlijks rond de zomer middels een Statenmededeling over de voortgang van de uitvoering geïnformeerd, om zo nodig via Bestuursrapportage II te kunnen bijsturen en de planning voor de volgende begroting te actualiseren.

Herstelaanpak corona

Uw Staten worden separaat over de voortgang van de Corona herstelaanpak geïnformeerd, zie ook [de Statenmededeling Update Corona herstelaanpak Provincie Noord-Brabant](#).

Verkenning kernenergie en thorium

Momenteel wordt door TNO een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van kernenergie en thorium voor Brabant. Via een [Statenmededeling](#) bent u over onze aanpak voor deze verkenning geïnformeerd. Wij verwachten uw Staten eind maart over de uitkomsten van de verkenning te kunnen informeren om daarna hierover met uw Staten in gesprek te gaan tijdens een themabijeenkomst.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790457

PS: 4837358

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda Energie 2021-2023
2. Voorstel KPI's Energie S&V-cyclus

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (06) 18 30 34 63,
icortenbach@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer P. Struijk, (06) 18 30 33 35, pstruijk@brabant.nl.